

"AT ORTAK TTN POLİTİKASI"

Dr. Haluk TANRIVERDİ (X)

3.1 TOPLULUK VE TARIM

Avrupa Topluluğu, ekonomik ve politik bağlarla sıkı sıkıya kenetlenmiş bir Avrupa oluşturmak ve kültürel kimliğin korunması ve dünyadaki eski yerini yeniden almasını sağlayacak dinamizmi ve gücü kazanmak amacıyla, sanayi devriminin meydana gelmiş olduğu ülkeler tarafından 1957 yılında kurulmuş bir Topluluk'tur.

Diğer taraftan, ülkeler sanayileşmiş bile olsalar, tarım halen Topluluk ekonomisi içinde ve özellikle toplum bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerden oluşan Avrupa Topluluğu'nda tarımın bu özel durumu nedeniyle 1957'de Topluluğu kuran Roma Antlaşması'nı hazırlayanlar tarıma ve tarım ürünleri ticaretine ayrı bir önem vermişler ve Antlaşma'da Topluluk için bir Ortak Tarım Politikası hazırlanmasını öngörmüşlerdir. Roma Antlaşması'nda belirtilen tarımla ilgili hedefler başlıca iki nokta üzerinde yoğunlaşmaktadır. Sırasıyla, tarım ürün arzında devamlılık ve düzen sağlamak, ki bunun başlıca sebebi, kurucu altı devletin belirli bazı tarım ürünlerinde kendilerine yeterli olamayışlarıydı. 1958 yılından itibaren yapılan çalışmalar sonucu, Avrupa Topluluğu için bir Ortak Tarım Politikası ortaya çıkarıldı. Ortak Tarım Politikası, tek pazar oluşumu, topluluk önceliği ve ortak mali sorumluluk esaslarına dayanmaktadır.

Avrupa Topluluğu, "Ortak Tek Pazar" ilkesinden hareketle 24 tarım ve endüstri ürün grubu için ortak piyasa düzenleri oluşturulmuş ve bu düzenlemeye bağlı olarak fiyat ve destekleme politikalarını uygulamaya koymuştur. Ayrıca, nc ülkelerden yapılacak ithalatta ortak bir ticaret politikası geliştirirken, gerek ortak piyasa düzenleri ve diş ticaret politikası, gerekse tarımla ilgili yapısal düzenlemelere ait masrafları karşılamak üzere "Tarımsal Garanti ve Ynverme Fonu" kurulmuştur. İki bölüm halinde oluşturulan Fon'un Garanti Bölümü, ye devletlerin ortak piyasa düzenlerinin uygulanması ile ilgili giderlerinin finansmanında kullanılmaktadır. Fon'un Yönlendirme Bölümü ise, tarımsal yapının iyileştirilmesi ile ilgili işletmelerin modernizasyonu, üretimin yönlendirilmesi, kalitenin iyileştirilmesi ve ürünün pazarlanması gibi faaliyetleri finansa etmektedir.

Fon'un Garanti Bölümünün harcamaları, Topluluğun tarımsal harcamalarının % 95'inden fazlasını oluşturmaktadır. Bugün Topluluk bütçesinin % 70'inin ve Tarımsal Garanti ve Ynverme Fonu gelirlerinin ise % 95'inin Ortak Piyasa Düzenlerine harcanmakta olduğu dikkate alınırsa, tarımın Topluluk için ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

(x) İstanbul Üniversitesi
Tütün Eksperleri Yüksek Okulu

3.2 ORTAK TÜTÜN PAZAR ORGANİZASYONU VE TOPLULUK TÜTÜNLERİ

Tütün, Avrupa Topluluğu Ortak Piyasa Düzeni içine 1970 yılında alınmış, hem tarım ve hem de endüstri ürünü olması nedeniyle Topluluk içinde özel bir konuma sahip olmuştur. Ortak Tütün Pazar Organizasyonu'ndan amaçlanan, tütünün kazançlı bir fiyatla değerlendirilmesi ve bunun devam ettirilmesidir. Bu yüzden aynı zamanda tütünün serbestçe tarımını da beraberinde getirmiş ve özellikle fiyat ve destekleme tedbirlerini içeren bir sistem içinde yürütülmektedir.

Ortak Tütün Pazar Organizasyonu, doğrudan tütüne tahsis edilen ek üretim yardımı, destekleme fiyatı ve müdahale yardımı, dış üretim yardımı ve tek fiyat yardımları düzenlemiştir. Ortak Tütün Pazar Organizasyonu, her yıl 34 adet tütün çeşidi ve 1 adet referans miktarı için iki fiyat sınıflaması düzenlemektedir. Fiyat sistemi içinde yer alan norm fiyatı, üreticiye yeterli gelir sağlamak, kalite iyileştirmek amacıyla her tütün çeşidi için önceden saptanan referans kalitesine göre tesbit edilmektedir. Üreticileri fiyat düşüklüğüne karşı korumak amacıyla uygulanan müdahale fiyatları ise taban fiyatı niteliğindedir. Müdahale fiyatları norm fiyatlara yakın olarak (Norm fiyatın % 85'i) tesbit edilmektedir. Topluluk tütünlerinin maliyetlerinin ithal edilen rakip tütünlerden yüksek olduğu durumlarda, aradaki fark Topluluk tütününü ekiciden satın alan alıcıya prim desteklemesi yapılmakta, böylece Topluluk'ta yetiştirilen tütünün satış fiyatları norm fiyatları düzeyine erişmiş olmaktadır. Topluluk tütün fiyatlarının uluslararası pazarlardaki tütün fiyatlarına oranla daha yüksek olduğu durumlarda ve stok fazlası tütünlerin satışını kolaylaştırmak ve böylece geleneksel ihracatlarını devam ettirmek amacıyla balya halindeki tütünlere vergi iadesi uygulanmaktadır. (1)

Topluluk'ta tütün üretimini istenilen tütün çeşitlerine yöneltmek ve sınırlamak amacıyla, tütün ekicisi ve tütün alıcısı arasında belirlenen koşullar dahilinde Tarım Antlaşmaları yapılmaktadır. Ayrıca tütünde arz ve talebi dengeye tutmak, mevcut tütün stoklarını azaltmak ve üretimi, yetiştirilmesi arzu edilen tütün çeşit ve tiplerine yöneltmek amacıyla, müdahale kurumları tarafından satın alınan tütünlerde belirlenmiş bir miktar ve sınırın üzerine çıkıldığı durumlarda, düşük fiyat vermek suretiyle Pazar Kontrolü uygulanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda Topluluk içinde yetişen tütünler gruplar halinde gösterilmektedir. (2)

**Çeşitler, Tipler ve Gruplar İtibariyle Topluluk Tütün Üretimi.
(1988 Ürün Yılı) Ton**

Seri No.	Tütün Çeşidi	Tütün Tipi	Toplam Üretim	Tütün Üreten Ülkeler						
				İtalya	Yunan.	İspan.	Fran.	B.Alm.	Port.	Bel.
3	Virgin D	Flue C.	7143				6032	1111		
7	Bright	Flue C.	37993	37993						
17	Basma	Or. Sun C.	27991		27991					
18	Katerini	Or. Sun C.	21580		21580					
26	Virgin G.	Flue C.	3500		3500					
31	Virgin E.	Flue C.	9961			9961				
33	Virgin P.	Flue C.	2300						2300	
BİRİNCİ GRUP			110468	37993	53071	9961	6032	1111	2300	-
2	Bad. Burley	Light A.C.	9607	4185			2508	2914		
8	Burley I	Light A.C.	39950	39950						
9	Maryland	Light A.C.	2956	2956						
25	Burley G.	Light A.C.	9380		9380					
28	Ferm. Burl.	Dark A.C.	18028			18028				
32	Burley E.	Light A.C.	8452			8452				
34	Burley P.	Light A.C.	1050						1050	
İKİNCİ GRUP			89423	47091	9380	26480	2508	2914	1050	--
1	Bad. Gaud.	Dark A.C.	44206	40530			450	3226		
4	Paraguay	Dark A.C.	24849	2720			20541			1586
5	Nijkerk	Dark A.C.	160				160			
6	Missionero	Dark A.C.	220				220			
10	Kentucky	Fire C.	8777	8770		7				
16	Round Tip	Special	49	18	31					
27	Santa Fe	Dark A.C.	-							
29	Havana E.	Dark A.C.	778			778				
30	Scafati	Special	42			42				
ÜÇÜNCÜ GRUP			79081	52038	31	827	21373	3226	-	1586
13	Xanti Yaka	Or. Sun C.	5043	5043						
14	Perustitza	Or. Sun C.	7470	7470						
15	Erzegovina	Or. Sun C.	3710	3710						
19	K.Kulak Kl.	Or. Sun C.	20235		20235					
20	K. Kulak	Or. Sun C.	3942		3042					
21	Myr. Agrin.	Or. Sun C.	6410		6410					
22	Zichnomyr.	Or. Sun C.	750		750					
DÖRDÜNCÜ GRUP			47560	16223	31337					
11	For. Havana	Dark A.C.	15926	15926						
12	Beneventan.	Dark A.C.	42	42						
23	Tsebelia	Or. Sun C.	28152		28152					
24	Mavra	Or. Sun C.	11580		11580					
BEŞİNCİ GRUP			55700	15968	39732					
GENEL TOPLAM			382232	169313	133551	37268	29913	7251	3350	1586

Tablodan da görüldüğü gibi, Avrupa Topluluğu'na dahil olan 12 üye ülkenin 7'sinde yetiştirilen 34 tütün çeşidi (47 tür), bu tütünlerin pazar durumları, müdahaleye alınan tütün miktarları, iç pazar durumları, Topluluk dışı ülkelere yapılan ihracatları, borç ödeme durumları ve pazarlanmasında karşılaşılan güçlükler dikkate alınarak, farklı tütün tip ve tütün çeşitlerinden oluşturulmuş 5 ayrı grup içinde sınıflandırılmışlardır. (3)

Topluluk içinde yetiştirilen 34 tütün çeşidinin, 11 çeşidi Oriental Tip Sun-Cured, 9 çeşidi Dark Air-Cured, 6 çeşidi Light Air-Cured, 5 çeşidi Virginia Tip Flue-Cured, 1 çeşidi Fire-Cured ve 2 çeşidi de Cigar Wrapper (Puro dışı sargılık) Tip özel tütünlerden oluşmaktadır. Aşağıda tütün gruplarının tanımları ve kompozisyonları verilmiştir.

I. Grup Tütünler.

Bu gruptaki tütünler, Virginia Flue-Cured ve Aromatik Oriental Sun Cured tipi tütün çeşitlerinden oluşmaktadır. Bu grupta yer alan tütünler, Topluluğun büyük miktarlarda açığı bulunan ve ihtiyaç duyulan tütünlerdir. Bu tütünlerin üretimlerinin artması ve kalitelerinin yükseltilmesine önem verilmektedir.

II. Grup Tütünler.

İkinci gruptaki tütünler, Light Air-Cured ve Dark Air-Cured tipi Burley ve Maryland tütün çeşitlerinden oluşur. Bu gruptaki tütünler geçici olarak çeşitli problemleri olan ve pazar beklentisi ile üye ülkelerin büyük kısmındaki üretim ve kalitedeki düşüşten olumsuz olarak etkilenirler.

III. Grup Tütünler.

Bu gruptaki tütünler, Dark Air-Cured, Fire-Cured ve Cigar özel Tütün Tip ve Çeşitlerinden oluşmaktadır. Bu gruptaki tütünlerin üretimleri düşme eğilimi göstererek istikrar kazanmakta ve böylece, Topluluğun tütün endüstrisinin talepleri doğrultusunda üretimleri yapılmaktadır. Bu tütünler, bu özellikleriyle Topluluk imalatçılarının taleplerine iyi uyum sağlayan çeşitler olarak nitelenmektedir. Böyle çeşitler, mandıra çiflikleri, tahıl üretimi yapan veya hayvan besleyen çifliklerinin temel faaliyet alanı içine giren küçük karma holdingle önemli destek sağlamaktadırlar. Bu gruptaki Dark Air-Cured tütünlerin üretimlerinin talep yüzünden gelecekte de korunması ve garanti edilen kalite düzeyinin yükseltilmesi öngörülmektedir.

IV. Grup Tütünler.

Dördüncü gruptaki tütünler Oriental Sun-Cured tütün çeşitlerinden oluşmaktadır. Amerikan Blend sigara tüketiminin yaygınlaşmasından dolayı, bu çeşit tütünlerin dış pazarlara ihracatlarına pek güvenilememekte ve kısmen müdahaleye alınmaktadır. Bu grupta yer alan Oriental çeşitlerin üretimleri son yıllarda artmakta ve üretilen tütünlerin çoğu, Topluluk dışındaki değişik ve istikrarsız pazarlara ihraç edilmektedir.

V. Grup Tütünler

Dark Air-Cured ve Oriental Sun-Cured tütün çeşitlerinden oluşurlar. Bu gruptaki tütünler, Topluluk tütün endüstrisinin çok az veya hiç ihtiyaç duyduğu tütün çeşitleridir. Bu tütünlerin üretimleri son yıllarda aşırı olarak artmaktadır. Bu tütünler, yetersiz ihracat şansına sahiptir. Bu tip tütünlerin sipariş fazlası miktarları ya müdahale kurumları tarafından alınmakta, ya da üye olmayan ülkelere güçlükle ihraç edilmektedir. Her iki durumda da bu tütünlerin üretim artışları veya mevcut durumlarını korumaları bütçeyi oldukça zorlamakta ve ekiciyi diğer tütün çeşitlerine yönlendirmedeki çabaları engellemektedir.

Avrupa Topluluğu'nda üretilen 1989 Ürünü Tütünler verilen norm fiyatlar, müdahale fiyatları, türev destekleme fiyatları ve primler ECU/Kg. değerleri üzerinden Tablo 2. de Ekler Bölümünde verilmiştir.

Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi, Topluluk içinde yetişen 34 tütün çeşidi için referans kalitelere göre belirlenmiş olan, norm fiyatı, müdahale fiyatı, prim fiyatı ve türev destekleme fiyatı her tütün çeşidi için ayrı ayrı ve her yıl ekim öncesi ilan edilmektedir. Bir çeşide ait melez ve benzer özellikler gösteren çeşitler, bir arada değerlendirilmektedir. Fiyatlamada gruplar halinde değerlendirme yapılmakta, tütün fiyatları birinci gruptan itibaren beşinci gruba kadar kademeli olarak azaltılmaktadır. (3)

3.3 TOPLULUK TÛTÛNCÛLÛĞÛ

Topluluk'ta tÛtÛn Ûretiminin tamamına yakın, aile emeği kullanılan çiftliklerde yetişmektedir. Bu iftliklerin brÛt gelirlerinin beşte dÛrdÛ tÛtÛnden elde edilmektedir. TÛtÛn Ûretiminin toplam tarımsal Ûretim içindeki oranında Yunanistan başta gelmekte, bu Ûlkeyi İtalya, Fransa ve diğerleri izlemektedir. İngiltere, İrlanda, Hollanda, Danimarka ve LÛksemburg'da tÛtÛn Ûretimi yapılmamaktadır. Topluluk tÛtÛn Ûretimi dÛnya tÛtÛn Ûretiminin yaklaşık % 6'sına karşılık gelmekte, Topluluğun yaprak tÛtÛn ithalatı dÛnya ithalatının % 39'una sahip olurken bu oran yaprak tÛtÛn ihracatında ise % 22 dir. Diğer taraftan Topluluk'ta tÛketilen tÛtÛn miktarı ise dÛnya tÛketiminin % 10'una eşit bulunmaktadır. Topluluğun tÛtÛn Ûretiminin yarısına yakını İtalya karşımlarken, Yunanistan'ın oranı % 30 ve diğer Ûkelerden İspanya'nın payı % 10, Fransa'nınki ise % 8'dir. Yaprak tÛtÛn ithalatında ise Batı Almanya % 30 ile başta gelmekte, onu, Ûkelerinde tÛtÛn yetişmeyen İngiltere (% 19), Hollanda (%15) izlemektedir. Yaprak tÛtÛn ihracatında da tÛtÛn Ûlkesi olan Yunanistan'ın payı % 43 ve İtalya'nın ise % 36'dır. Diğer taraftan tÛtÛn çeşitlerine gÛre Topluluk içinde yetiştirilen tÛtÛn eşitleri arasında Oriental-Sun-Cured tipi tÛtÛnler % 37 ile ilk sırada Ûretilmekte, bunu kara tÛtÛnler olarak bilinen Dark Air-Cured tÛtÛnler (%27) izlemektedir. Bu tÛtÛn tiplerini Light Air-Cured tÛtÛnler (%18), Flue-Cured, Virginia tÛtÛnleri (%16) ve Fire-Cured tÛtÛnler (%2) izlemektedir. Bu durumda, Topluluk tÛtÛncÛlÛĞÛnÛ, tÛtÛn endÛstrisinin talepleri doğrultusunda bÛyÛk talep açığı bulunan Virginia tipi tÛtÛnlere yÛneltmek için bÛyÛk çaba harcanmaktadır. Bu amaçla Dark-Air-Cured ve Oriental Sun-Cured tÛtÛn Ûretiminin azaltılarak endÛstrinin ihtiyaı bulunan tÛtÛnlerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Topluluk'ta 7 Ûlkede yetişen 34 tÛtÛn çeşidinin mÛdahaleye alınması, i ve dış piyasa durumları ve ihracatında karşılaşılan olgular dikkate alınarak, bu tÛtÛnler beş ayrı grup içinde fiyatlama ve destekleme kapsamına alınmıştır. Avrupa Tarımsal Garanti ve YÛnverme Fonu'ndan tÛtÛne ayrılan harcamalar 1989 yılında 1 milyar ECU'ya ulaşmış (tÛm fonun % 3.5'u) olup, bunun tamamına yakını mÛdahale alımları için harcanmaktadır. Topluluk'ta tÛtÛn Ûreticilerini en çok arzu edilen bir iç pazar ve dÛnya pazarları olan tÛtÛn eşitlerinin Ûretime ekiciyi teşvik etmek ve harcamaların kontrol altında yapılmasını, yeni tÛtÛn çeşitlerine dÛnÛşÛ hızlandırmayı ve tÛtÛn bÛlgelerinde dengeli tÛtÛn yetişmesini sağlayabilmek amaçıyla, Topluluğun Ortak TÛtÛn Sisteminin istikrara kavuşması için Ûretilmesi ve satın alınması garanti edilen tÛtÛn azami Ûretim miktarları 1988 yılından itibaren tesbit edilmiş bulunmaktadır. Bu miktar toplam 385.000 ton olarak sabitleştirilmiştir. Bu sistemle Ûretilmesi teşvik edilen tÛtÛn eşitleri 1. ve 2. Grup içinde değerlendirilirken 3. 4. ve 5. Gruplarda yer alan ve teşvik edilmeyen tÛtÛnlerin Ûretimlerinin de azaltılarak başka tÛtÛn çeşit ve tiplerine yÛneltilmesi hedeflenmektedir. Her bir tÛtÛn eşidinin Ûretiminde, tesbit edilmiş bulunan miktarlardan sapma olması halinde, fiyat ve primlerde de aynı oranlarda azaltılmaları gidilerek sistemin amaçlarına uygun

faaliyeti ve istikrarı korunmuş olmaktadır. Topluluk ülkelerinin tamamına yakınında tütün satışları açık artırma yöntemleriyle değil, ürün kontratı-ekim sözleşmesi yoluyla satılmaktadır. Her ne kadar tütünlerin açık artırma yoluyla satılması Ortak Tütün Pazar Organizasyonu Tüzüğü'nce de öngörülmüş olmasına rağmen, bu konudaki çalışmalar henüz inceleme ve araştırma safhasında bulunmaktadır. Diğer taraftan, Topluluğa dahil olan ve tütün yetiştiren ülkeler olan Yunanistan-İspanya ve Portekiz'in Topluluğun önemli tütün ülkesi olan İtalya'ya etkisi araştırıldığında, Yunanistan'ın Topluluğa girişiyle Topluluk'ta tütün açısından mali bir yük oluşturduğu ifade edilmektedir. Portekiz ve İspanya'nın Topluluğa katılmasıyla da, tütün yetiştirme ile ilgili işlemlerin bütünüyle karıştığını, çünkü Burley ve Virginia tütünlerinin İspanya'da da yetiştirildiğinin ve üretimlerinin gittikçe arttığının ve bu durumun İspanya için oldukça önemli olduğuna işaret edilmektedir. (4)

1989 yılı verilerine göre Dünya yaprak tütün durumu içinde Avrupa Topluluğu'nun yeri Tablo 3'de Ekler bölümünde verilmiştir.

3.4 ORTAK TÜTÜN PAZAR ORGANİZASYONU KURUMLARI

Topluluk ortak tütüncülüğünde üretimden endüstride kullanılışı ve tüketimine kadar geçirilen bütün safhalarda Topluluğun Tütün Dairesi'ne bilgi veren ve önerilerde bulunan ekiciler kooperatifi, tütün endüstrisi ve tüketici temsilcilerinden oluşan 40 üyeli bir işlenmemiş Tütün Danışma Komitesi bulunmaktadır. Ortak tütün piyasasının yönetilmesinden ise, Topluluk üyesi devletlerin temsilcilerinden oluşan İşlenmemiş Tütün Yönetim Komitesi sorumludur. Danışma Komitesiyle görüşülen konular Yönetim Komitesi'ne sunulmadan önce Topluluğun Tütün Dairesi'nde görüşülmekte ve teknik veriler Topluluğun Tütün Ekspertlerinin yardımlarıyla değerlendirilmektedir. (5)

3.5 TOPLULUK TÜTÜN ENDÜSTRİSİ

Diğer taraftan, Topluluk nüfusunun üçte biri (100 milyon) düzenli olarak tütün kullanmakta ve Topluluk içinde yılda yaklaşık 640 mkg. tütün mamulü tüketilmektedir. Bu miktarın 570 mkg.'ını sigara, 10 mkg.'ını puro ve sigarillas ve 60 mkg.'ını da fine cut (sarma tütün) ve pipo tütün ağırlıklı diğer tütün mamulleri oluşturmaktadır. Topluluk'ta 1 milyon 800 bin kişi tütünle ilgili endüstrilerde full-time (614 bin kişi) ve part time olarak çalışmaktadır. Topluluk'ta her yıl yalnızca tütünden yılda yaklaşık 10 milyar dolardan daha fazla tütün geliri elde edilmektedir. Topluluk genelinde tütünden toplanan Vergi geliri ise 50 milyar doları bulmaktadır. Bu rakam, tüm Avrupa vergi gelirleri toplamının yaklaşık % 5'ini oluşturmaktadır. Toplulukta tüketilen tütün mamulleri dünya tüketiminin % 10'una karşılık gelmekte ve tüketilen tütün mamullerinin % 90'ını ise sigara oluşturmaktadır. Topluluk sigara üretiminin dünya toplamındaki yeri % 12, sigara ithalatının yeri % 35 ve sigara ihracatının yeri de % 36 düzeyinde bulunmaktadır. Topluluk içinde üretilen filtreli sigaraların tüm sigaralara olan oranı ise, % 83'tür. Sigara üretiminde (yıllık 625 mkg) Batı Almanya ve İngiltere

başta gelmekte, bu ülkeleri İspanya, İtalya, Hollanda ve diğerleri izlemektedir. Dünya sigara ithalatının üçte biri, Topluluk üretiminin ise beşte biri, Topluluk sigara ithalatına konu olurken, sigara ithalatında ilk sırayı Fransa almakta, bu ülkeyi İtalya, Hollanda, İngiltere ve diğerleri takip etmektedir. Sigara ihracatında ise, gelişmiş tütün endüstrisiyle Hollanda alırken, B. Almanya, İngiltere, Belçika-Lüksemburg ülkeleri bu ülkeyi takip etmektedir. Sigara tüketiminde de (570 mkg) tüketim seyri ülkeler itibariyle B. Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere ve İspanya şeklinde sıralanmaktadır. Topluluk'taki toplam nüfusa göre sigara tüketim ortalaması yıllık 1.8 kg. olup, Yunanistan, İspanya ve B. Almanya'da tüketim bu ortalamanın üzerinde bulunmaktadır. Topluluğun pipo ve elle sarma tütün tüketiminde (70 mkg) Fransa önemli bir re-eksport smoking tobacco ticareti yapan ülke olduğu görülmektedir. Smoking tobacco tüketiminin Belçika-Lüksemburg, B. Almanya, Hollanda, İngiltere ve Danimarka gibi Topluluğun Kuzey ülkelerinde daha yaygın tüketildiği dikkati çekmektedir. Ayrıca puro ve sigarillas tüketimi (8 mkg) açısından da yine Kuzey ülkeleri olan İngiltere, Fransa, B. Almanya, Belçika-Lüksemburg ülkeleri başta gelmektedir. (6)

1988 yılı verilerine göre Dünya Sigara Durumu içinde Avrupa Topluluğu'nun yeri Tablo 4. de Ekler Bölümünde verilmiştir.

3.6 TOPLULUK'TA TÜTÜN MAMULLERİNE İLİŞKİN ZİFİR, NİKOTİN VE SAĞLIK POLİTİKALARI

Topluluğun zifir, nikotin ve sağlıkla ilgili görüşleri ise, 1985 yılında başlatılan "Kansere Karşı Savaş" programlarıyla daha yoğun bir döneme girmiş bulunmaktadır. Bu konuda temel ilke olarak, tütün kanser felaketinin başlıca sorumlusu olarak kabul edilmekte ve sigara içimine karşı tedbirler (anti-smoking faaliyetler) hızla uygulamaya konulmaktadır. Sigaraların zifir ve nikotin oranları konusunda Komisyon 1985'te yüksek zifir içeren sigaraların yasaklanmasını ve tütünün orta ve uzun vadede Avrupa'da ortadan kaldırılmasını sağlayacak programlar geliştirmektedirler. Toplulukta benimsenen teklife göre, Topluluk içinde satılacak bütün sigaraların zifir ve nikotin miktarlarının en üst sınırları belirlenmiş ve bu uygulamanın 3 aşamada gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. 1992 sonuna kadar 2 yıllık bir geçiş dönemi esas alınmış ve 1992 sonundan itibaren Topluluk Direktiflerine göre, 1992 sonu itibariyle Topluluk'ta üretilecek ve satılacak bütün sigaraların zifir miktarı en fazla 15.mg/sigara ve nikotin miktarı da 1.3 mg/sigara olacak, bunun üzerindeki sigaraların üretim ve satışlarına izin verilmeyecektir. Bu üst sınırların 1995 sonu itibariyle daha da düşürülmesi hedeflenmiş ve 1995 sonu esas alınarak sigaraların zifir miktarı en fazla 12 mg/sigara ve nikotin miktarları da 0.8 mg/sigara değerlerinin altında olacaktır. Komisyon bu teklifleri öne sürerken, yüksek zifirli tütün çeşitlerinin imalatçıları için büyük ve ciddi problemler oluşturacağını ve ekonomik ve sosyo-politik sonuçlarının teklif edilen üst sınırlar yüzünden gittikçe olumsuz olarak artma eğiliminde olacağını tahmin etmektedir. Bu sebeple Komisyon, bu teklifin benimsenmesinden en olumsuz etkilenen Topluluğun tütün yetiştiren Güney ülkelerinin (Fransa, İtalya, İspanya, Yunanistan) tütüncülüklerinin

desteklenmesini de taahhüt etmektedir. Bu nedenle Komisyon önerileri doğrultusunda Ortak Tarım Politikası çatısı içinde yer alan Entegre Akdeniz Programları ile Yapısal Fonların Reorganizasyonu bu amaçların gerçekleştirilmesi için birleştirilmiştir. Buna göre, sağlığa daha az zararlı tütün çeşitlerinin üretilmesi yolunda ekicilerin yönlendirilmesi sağlanmış olacak ve tütün endüstrisinin talep ettiği tütün çeşitlerinin üretimlerinin reoryantasyonuna tütün yetiştiren ülkeler teşvik edilmiş olacaktır. (7), (8), (9)

Diğer taraftan tütün mamullerinin içimlerinin sınırlandırılması ve reklam ve tanıtım faaliyetlerinin kısıtlanması yolunda üye ülkeler farklı biçimlerde de olsa, Topluluğun genel politikalarına uyumluluk arzeden politikalar gütmektedirler. Üye ülkelerde yapılan anti-smoking faaliyetler sonucu, bütün üye ülkelerde sigaraların paketleri üzerinde sağlıkla ilgili kesin ve şiddetli uyarılar getirilmiş ve sigaraların zifir ve nikotin oranlarının paketler üzerine yazılarak belirtilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Tütün içimlerine kamu kurum ve kuruluşları içinde yasaklamalar getirilirken, Kamuya açık yerlerde sigara içenler için özel yerler tahsis edilmiş, ulaşım araçlarında sigara içilmeyen yerler oluşturulmuştur. Sigaraların reklam ve tanıtım faaliyetlerinin radyo ve tv gibi iletişim araçları aracılığıyla yapılması yasaklanmıştır. Üye ülkelerin tütün endüstrileri de sigaraların zifir ve nikotin miktarlarıyla ilgili Topluluk Direktiflerine uyum sağlamak çalışmaları ise büyük bir hızla devam etmektedir.

3.7 TOPLULUK'TA TÜTÜN MAMULLERİNİN VERGİLENMESİ VE FİYATLANMASI

Avrupa Topluluğu, 1992 sonu itibariyle tek bir iç pazarın kurulması hedefine doğru tütünde rekabet serbestliği, ortak vergileme sistemi ve ülkeler arasındaki fiyat farklılıklarını en alt düzeye indirmek ilkeleri doğrultusunda, tütünde üye ülkeler işletme çevresini uyumlaştırmaya çabalamaktadırlar. Avrupa Topluluğu'nda tütün vergilerinin uyumlaştırılması yolunda ise önemli aşamalar kaydedilmiştir. Topluluk ülkelerinde tütün vergilemede halen ülkeden ülkeye büyük farklılıklar bulunsa da, üye ülkelerin tamamında dörtlü ortak tütün fiyatlama ara vergileme sistemine geçilmiş bulunmaktadır. Bunlar, her bir tütün mamulünün temel fiyatı, her 1000 sigara başına sabit olan vergiyi ifade eden özel tütün tüketim vergisi, perakende satış fiyatı üzerinden alınan ad valorem tütün tüketim vergisi ve katma değer vergileridir.

Topluluğun Kuzey ülkelerindeki tütün vergileri ve fiyatları, Topluluğun Güney Ülkelerinden daha yüksek düzeyde bulunmaktadır. Topluluk'ta tütünde ortak vergileme sisteminde ilk adımlar 1972'de atılmış sonra da 1977 yılında tütün vergi sistemi kurumlaşmıştır. Tütün vergilerinin uyumlaştırılmasında tütün özel sektörünün spesifik özel tütün tüketim vergisinde Topluluğun Monopol kurumlarına karşı üstünlük sağlanırken, Devlet Tütün Monopolleri ise orantılı unsuru esas alan tütün vergilerini tercih etmektedirler. Bununla beraber Topluluk üyesi devletler kendi spesifik ve ad valorem parametrelerini düzenlemelerinde 1992 Tek Pazarını kurmak için birbirlerine zıt olmasına rağmen, teklif edilen tütün vergileme sistemi onlara gerekli toleransları

tanılmaktadır. Komisyonun teklif ettiği yeni vergi sistemine göre, sigarada özel tütün tüketim vergisi 1000 sigarada 19,5 ECU ve ad valorem vergisi ile katma değer vergileri ise sigaraların perakende satış fiyatının % 52-54'ü arasında olması öngörülmüştür. Perakende satış fiyatı üzerinden alınan bu iki vergi toplamı puro ve sigarillas için % 34-36, smoking tobacco (sarma tütün ve pipo tütünü) de % 54-56 ve enfiye ile çiğneme tütününde de % 41-43 arasında değişmektedir. Bu tekliflere göre, Portekiz ve Fransa'da tütün mamul fiyatlarının 2 kat, İspanya ve Yunanistan'da ise 3-4 kat fiyatların artacağı, Lüksemburg-Belçika, Hollanda ve B. Almanya'da küçük fiyat artışlarının yeterli olacağı, İngiltere ve İrlanda'da fiyatlarda bir miktar indirimler yapılacağı ve Danimarka'da ise, tütün mamul fiyatlarında önemli indirimlere gidileceği tahmin edilmektedir. (10), (11)

Aşağıdaki tabloda Avrupa Topluluğu ülkelerinde tütün vergileme ve tütün mamullerinin fiyatlama durumu verilmektedir.

TABLO 5. Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Tütün Mamullerinde Vergileme ve Fiyatlama. (11) (1988-1989 yılı vergilerine göre düzenlenmiştir.)

Ülkeler	KDV. %	Ad		Özel T. Tük. V. 1000 Sig.	Kâr Payı %	Toplam Vergi %	Paket Sigara Fiyatı TL.
		Valorem %	Toplam %				
Danimarka	18	21	39	76 ECU	4	86	8512
İrlanda	20	13	33	49 "	8	73	9184
İngiltere	13	21	34	44 "	9	74	8316
B. Almanya	12	32	44	27 "	9	72	7560
Hollanda	17	19	36	26 "	9	71	5488
Belçika	5	61	66	2 "	9	70	5152
İtalya	15	54	69	2 "	9	72	4312
Lüksemburg	6	58	64	2 "	10	67	3892
Fransa	25	46	71	1 "	8	75	2660
Yunanistan	26	34	60	0.5 "	12	63	1540
İspanya	12	33	45	1 "	10	51	2660
Portekiz	14	53	67	2 "	9	73	2800

Not : 5 Ekim 1990 Tarihli Kurula 1 ECU (Avrupa Para Birimi) : 3670 TL. % (Yüzde) oranlar perakende satış fiyatlarının yüzdesini göstermektedir.

3.8 TOPLULUKTA TÜTÜN MAMULLERİNİN PAZARLAMA VE DAĞITIMI

Tütün mamullerinin pazarlama ve dağıtım stratejilerinde ise Monopol Kurumu olan ülkelerde (Fransa, İtalya, İspanya ve Portekiz'de) Monopoller perakende satış yapan birimlere doğrudan tütün mamulü dağıtarak kendi ülkelerindeki hem yerli ve hem de ithal ettikleri tütün ürünlerinin satış ve dağıtımını kontrolleri altında tutmaktadırlar. Bununla beraber bu sistem Roma Antlaşması'nın 1992 sonrasına ait hedefleriyle çelişmektedir. Monopol uygulamayan Topluluğun diğer 8 ülkesinde ise, imalatçılar açısından tam bir dağıtım serbestisi bulunmakta ve tütün mamullerini istedikleri yollardan pazarlama ve dağıtım kanallarını kullanarak perakende satış yapan birimlere ulaştırabilmektedirler. Sigara ve diğer tütün mamullerinin ticaret marjı ortalama olarak perakende satış fiyatının % 9'u kadardır. Ayrıca, Topluluk içinde bütün ülkelerde ve hükümetlerin tütün mamullerinin üretimlerini ellerinde tutarak merkeziyetçi bir strateji gütmeye eğilimleri kendini kuvvetli olarak hissettirmektedir. (12), (13)

Avrupa Topluluğu'na Üyelik Öncesi Türk Tütüncülüğünde Çözüm Bekleyen Genel Sorunlar.

Türkiye yalnız tütün üretimi ile değil, aynı zamanda tütün ihracatı (100 mkg), tütün ithalatı (5 mkg), tütün tüketimi (75 mkg) ve sigara ithalatı (15 mkg) alanlarında da dünya genelinde önemli rol oynamaktadır. Türkiye, dünya genelinde yaprak tütün üretiminde altıncı, sigara ithalatında yedinci ve tütün mamulleri tüketiminde ise dünyada onikinci sırada bulunmaktadır. Tütün, tarım kesimi dışında pazarlama ve endüstri ile tüketim gibi çeşitli safhalarda hesaba katıldığında, ülkede 2.5-3 milyon kişiye istihdam ve geçim olanağı sağladığı bilinmektedir.

Oysa bugün, Türkiye'nin tütün üretimi ve dolayısıyla tütün ticareti ve sigara sanayii bir çıkmaz içinde görülmektedir. Türkiye'de tütünün her zaman güncel diye nitelendirilebilen kısa vadeli sorunları gündeme gelmektedir. Bu sorunların görmezlikten gelinmesi mümkün görülmemektedir. Ancak, bu kısa vadeli sorunların neden sürekli karşımıza çıktığını düşünmekte de isabet vardır. Bu durumun başlıca nedeni, tütüncülük alanında uzun vadeli hedeflerin tesbit edilmemiş olması ve bu hedefleri gerçekleştirecek uzun vadeli tütün politikalarının bulunmamasıdır.

Türk tütüncülüğünün genel sorunları bir özet halinde verilmek istenirse, ülkenin tütün politikasına yön veren ve tütüncülükteki darboğazların giderilmesi ve bunlara karşı önlem alınması yolunda çalışmalar yapılan ve yapılan çalışmaların koordineli olmasını sağlayan Milli Tütün Komitesi ve Bakanlıklararası Tütün Kurulu'nun 1985 yılından beri toplanamaması ve işlerliğini kaybetmesiyle günümüzde Türk Tütüncülüğü sıkıntılı dönemler yaşamakta ve politik çıkar konusu haline gelmekte, bu durumda ise, tütün ekicisi ve tütün tüketicisi başta olmak üzere her kesim olumsuz olarak etkilenmektedir.

Bugünkü gerçekler ışığında Türkiye'nin Topluluğa entegrasyonu ile Topluluğun tütün yetiştiren alanlarında % 105 (400 bha), tütün ekicisi ve aile işletmesi sayısında % 305 (700 bin), tütün üretiminde % 150 (600 mkg), tütün mamulleri üretiminde % 11 (750 m adet), tütün mamulleri tüketiminde ise % 11 (715 m adet) lik artışlar olacaktır. Diğer bir deyişle Türkiye Topluluğa üye olduğunda tütün yetişen alanlarda 1 kat, tütün üretiminde ise 1.5 kat, tütün ekicisi sayısında da 3 kat artışlar olacak, bu artışların tütün endüstrisine yansması ise % 10 artış getirecektir. Böylece Türkiye, tütün ekicisi bakımından Topluluğun 8 ülkesinin toplamından daha fazla ekiciye sahip olacak, bunun yanısıra tütün üretiminde birinci, yaprak tütün stok miktarında birinci, yaprak tütün ihracatında ikinci ya da üçüncü, tütün tüketiminde üçüncü, sigara ithalatında da üçüncü sıraya yerleşecektir. (14)

Yukandaki verilerin karşılaştırılmasından da anlaşılacağı üzere, Türkiye Topluluğa şu anki mevcut durumuyla katıldığında, yıllık 200 mkg'ı aşan denge-siz ve plansız üretimiyle Topluluğun en büyük sorununu oluşturmuş olacaktır. Zaten Avrupa Topluluğu gibi 12 üyeli ortak kuruluşta endüstrinin tütün talebi 650 mkg'ın üzerinde olmasına ve kendi bünyesinde her çeşit tütün tipini barındırmasına rağmen, getirilen düzenleme ve yatırımlarla Topluluk'ta yetişen 34 çeşit tütün üretiminin yalnızca 385 mkg'lık kısmının üretilmesi garanti edilmiş ve bunun dışındaki fazlalık üretim için piyasa kontrolü ve üretim sınırlaması getirilmiştir. Türkiye ise, sayıları 43'ü bulan ve 38'i Oriental tütün çeşidi olan tütünlerindeki populasyon karışıklığı yaşanmakta ve her yıl yabancı çeşitler olan Virginia ve burley üretimi de dahil 170-180 mkg olması gereken üretiminden fazla olarak, yıllık tüketim ve ihracat potansiyelinin 3 katı fazlasını elinde stok olarak bulundurmaya devam etmekte ve bu stoklar bir türlü eritememektedir. Diğer taraftan Toplulukta müdahaleye alınan tütünlerin genel üretim içindeki oranı % 5 iken, Türkiye'de destekleme kapsamına alınan kalitesiz ve verimsiz tütünlerin oranı ise % 45'e ulaşmaktadır. Diğer yandan, ortalama olarak 500 bini aşan ve örgütten, birlikten, teknikten, eğitim ve araştırmadan, yoksun bırakılan tütün ekicisi ülke tütüncülüğünün sorunlarının bir başka yönünü ortaya koymaktadır. Ayrıca piyasaların tam rekabet ilkelerinden uzak, ilkel koşullarda açılması, Tekel'in destekleme görevi ile kâr maksimizasyonunu hedef alan politikalarının çelişmesi, Türk Tütün Özel Sektörünün ve Tekel'in mali ve ekonomik yükün ağırlığı altında olması ve yabancı yaprak tütün şirketlerinin ise, devletin tüm ihracatı teşvik tedbirlerinden faydalandırılması ve dolar bazını ve dünya fiyatlarını hedef almayan uyumsuz ihracat uygulamaları Türk tütüncülüğünün yaprak tütünle ilgili sorunlarının özünü oluşturmaktadır.

Sigara sanayiinde ise, bilinçsizce artan tüketim tercihlerinin blend sigaralara doğru kaymasıyla yıllık 20 milyon dolar yaprak tütün ve 200 milyon doları ise sigaraya olmak üzere toplam 220-250 milyon dolarlık bir döviz çıktısı giderleri büyük rakamlara ulaşmış, ulusal ekonomide büyük miktarlara ulaşırken, ülkenin tütün endüstrisinde alternatif sigara oluşturmakta geç kalınması, alternatif sigara yokluğu ve yetersiz blend üretim kapasitesi, endüstrinin taleplerine uygun yaprak tütün yetersizliği ve kaliteli ve standart hammadde kullanılamaması, üretilen tütün mamullerinin dünya ve Topluluk standartlarından

uzak kalması ve yapılacak yeni yatırım ve hammadde alımlarının büyük finans gerektirmesi, tütün endüstrisinin sorunlarının en önemlilerini oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, ülke tütüncülüğünde kullanılan araç, gereç, tesis ve işletmelerin teknik yetersizlikleri ve atıl kapasite oluşumu ve uzman eleman azlığı Tekel'in karşılaştığı sorunların bir diğer yönünü oluşturmaktadır.

Bunlara ilave olarak, yetiştirilmesi ülkenin gündemine alınan yabancı menşeli tütünler olarak tanınan Virginia ve Burley tütünlerin ülke içinde üretimi ile, tütüne uygulanan fiyat ve vergileme politikalarının dünya ve Topluluk ülkelerindeki fiyat ve vergileme ve sağlık politikalarıyla uyumsuzluğu da çözüm bekleyen diğer sorunları oluşturmaktadır.

SONUÇ :

Türkiye, Topluluğun tam üyesi olmak amacıyla 1987 yılında Topluluğa başvurmuştur. Topluluğa katılmaya hazırlanan Türkiye'nin bu Topluluğa katılmasının getireceği yükümlülüklerden birisi de, Topluluğun Ortak Tütün Pazar Organizasyonunun uygulamalarını ve tütünle ilgili her türlü mevzuat, ilke ve kararlarını uygulamak olacaktır. Bu yüzden Türkiye'nin Topluluğun tütünle ilgili her türlü mevzuatını ve üçüncü ülkelerle yaptığı antlaşmaların geçerli olanlarını anlaması, Türk tütün politikalarının bunlara uyumunun sağlanması gerekmektedir.

Tütüncülükte hazırlanacak uzun vadeli hedeflerin sonuçları ise, en erken 10 yıllık dönem sonunda (2000'li yıllarda) alınabilecektir. Zaten, Türkiye'nin Topluluğa tam üyeliği de ancak bu yıllarda gündeme gelebilecektir. Öyleyse, Türkiye'nin tütüncülük alanındaki dev boyutlu sorunlarına şimdiden ve bugünlerden başlanarak çözüm aranması ve uyumlaştırma faaliyetlerini geciktirmeden gündeme getirmesi gerekmektedir.

TABLO 2 : 1989 Ürünü Tütünlerin, Yaprak Tütün Norm Fiyatları, Müdahale Fiyatları, Türev Destekleme Fiyatları, Primleri (ECU/KG.)

Seri No.	Tütün Çeşitleri	Norm Fiyatı	Müdahale Fiyatı	Prim Fiyatı	Türev Destekleme F.
1	Badischer Geudertheimar ve melezleri	3.643	3.097	2.534	4.644
2	Badischer Burley E ve melezleri	4.512	3.835	2.961	5.426
3	Virgin D	4.626	3.932	2.927	5.179
4	a) Paraguay ve melezleri b) Dragon vert ve melezleri Philippin, Petit Grammont (Flobecq), Semois, Appelterre	3.400	2.890	2.352	-
5	Nijkork	3.357	2.853	2.132	-
6	a) Misjonero ve melezleri b) Rio Grande ve melezleri	3.128	2.659	2.159	-
7	Bright	4.070	3.459	2.461	4.764
8	Burley I	2.848	2.421	1.653	3.565
9	Maryland	3.313	2.816	1.875	4.014
10	a) Kentucky ve melezleri b) Moro di Cori c) Salento	2.796	2.376	1.765	3.347
11	a) Forchheimer Havana II c b) Nostrano del Brenta c) Resistente 142 d) Cojano	2.707	(1) 2.030	1.909	(1) 3.284
12	a) Beneventano b) Ürasile Selvaggio ve benzer çeşitleri	1.462	1.243	1.077	2.012
13	Kanti-Yaka	3.257	2.768	2.399	4.521
14	a) Perustitra b) Samsun	3.083	2.621	2.283 2.222	3.925 3.949

TABLO 2, Devamı

(ECU/KG.)

Seri No.	Tütün Çeşitleri	Norm Fiyatı	Müdahale Fiyatı	Prim Fiyatı	Türev Destekleme F.
15	Erzegovina ve benzer çeşitleri	2.770	2.355	2.057	3.540
16	a) Round Tip b) Scafati c) Sumatra I	15.908	13.522	9.608	20.782
17	Basmas	6.090	5.177	3.072	6.914
18	Katerini ve benzer çeşitleri	5.073	4.312	2.734	6.196
19	a) Kaba Koulak classic b) Elassona	4.022	3.419	2.078	4.925
20	a) Kaba Koulak non - classic b) Myrodata Smyrne, Trapezous and phin	3.030	2.576	1.423	3.979
21	Myrodata Agrinion	3.998	3.398	2.099	4.840
22	Tichnomrodata	4.154	3.531	2.214	5.051
23	Tsebelia	3.195	2.396	2.593	3.778
24	Mavra	3.120	2.340	2.120	3.714
25	Burley EL	2.251	1.688	1.219	2.748
26	Virginia EL	3.806	3.235	3.145	4.465
27	Santa Fe	1.383	1.176	0.301	2.034
28	Fermented Burley	2.240	1.904	0.931	2.923
29	Havana E	2.878	2.447	1.952	3.634
30	Round Scafati	8.669	7.369	5.911	12.615
31	Virginia E	4.531	3.851	2.534	5.305
32	Burley E	2.965	2.520	1.398	3.789
33	Virginia FP	4.263	3.624	2.354	4.953
34	Burley F	3.072	2.611	1.398	3.896

KAYNAK : The Situation on the Agricultural Markets-Report 1989,
Commission of the European Communities, Brussels, 1990, sh. 189

TABLO 3 : AVRUPA TOPLULUĞU ÜLKELERİNDE 1989 YILI İTİBARIYLA GENEL TÜTÜN DURUMU KARŞILAŞTIRMASI :

ÜLKELER	Ekim Alanı		Üretim		Yılbaşı Stoğu		İthalat		İhracat		Tüketim	
	Ha.	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%
B. Almanya	3.267	1.3	7.450	1.9	--		150.000	28.7	30.000	9.3	126.155	20.9
Belçika-Lüksemburg	425	0.2	1.582	0.4	28.090	3.4	32.200	6.2	4.950	1.5	30.900	5.1
Danimarka	0		0		--		16.900	3.2	1.850	0.6	15.050	2.5
Fransa	13.000	5.3	31.216	7.8	--		32.000	6.1	12.500	3.9	45.596	7.5
Hollanda	0				60.100	7.2	80.000	15.3	8.000	2.5	78.000	12.9
İngiltere	0				49.046	5.9	93.345	18.3	3.180	1.0	105.945	17.8
İrlanda	0				6.810	0.8	5.500	1.1	0		5.500	0.9
İspanya	25.000	11.3	40.145	10.0	67.832	8.2	50.670	9.7	6.000	1.9	80.880	13.3
İtalya	94.500	42.8	190.000	47.2	249.853	30.1	45.000	8.6	115.000	35.7	66.000	10.9
Portekiz	2.316	1.0	4.301	1.0	12.300	1.5	8.316	1.6	1.330	0.4	11.205	1.9
Yunanistan	82.400	37.3	127.680	31.7	355.494	42.4	3.650	0.7	139.300	43.2	39.750	6.6
TOPLAM	220.908	100.0	402.374	100.0	829.525	100.0	522.531	100.0	322.110	100.0	604.981	100.0

KAYNAK : U.S.D.A. FT. 12-87, 12-88, 12-89, 9-89

(1) Tahmini veri (-) Veri mevcut değildir.

NOT : Ortak Pazar ülkelerinden Danimarka, Hollanda, İngiltere ve İrlanda'da tütün ekimi yapılmamaktadır.

TABLO 4 : AVRUPA TOPLULUĞU ÜLKELERİNDE 1989 YILI İTİBARIYLA GENEL SİGARA DURUMU KARŞILAŞTIRMASI 1/

ÜLKELER	Üretim		İthalat		İhracat	
	Miktar Ton	% Payı	Miktar Ton	% Payı	Miktar Ton	% Payı
B. Almanya	162.092	26.0	6.471	5.7	47.091	28.5
Belçika-Lüksemburg	26.937	4.3	2.724	2.4	14.128	8.5
Danimarka	11.144	1.8	124	0.1	3.164	1.9
Fransa	53.307	8.5	43.262	38.5	3.570	2.2
Hollanda	61.724	9.9	12.406	11.0	59.005	35.7
İngiltere	114.000	18.3	12.231	10.9	34.442	20.9
İrlanda	7.750	1.2	350	0.3	1.900	1.1
İspanya	78.400	12.6	1.100	1.0	680	0.4
İtalya	66.486	10.6	31.732	28.2	293	0.2
Portekiz	14.610	2.3	45	0.1	118	0.1
Yunanistan	28.050	4.5	2.000	1.8	750	0.5
TOPLAM	624.500	100.0	112.445	100.0	165.141	100.0

(1) Tahmini

KAYNAK : U.S.D.A. FT. 8-89

**TABLO 5 - a : 1989 YILI VERİLERİNE GÖRE DÜNYA TÛTÛN HAREKETİ
İÇİNDE AVRUPA TOPLULUĞU ÛLKELERİNİN NİSBİ ÖNEMİ 1/
(Ton olarak)**

	Dünya	A.E.T.	Dünya Toplamına Oranı %
Üretim	7.117.379	402.374	5.7
Yılbaşı Stoğu	5.551.200	829.525	14.9
İthalat	1.344.087	522.581	38.9
İhracat	1.484.098	322.110	21.7
Tüketim	5.939.881	604.981	10.2

(1) Tahmini

KAYNAK : U.S.D.A. FT. 9-89 12-89

**TABLO 5 - b : 1989 YILI VERİLERİNE GÖRE DÜNYA SİGARA HAREKETİ
İÇİNDE AVRUPA TOPLULUĞU ÛLKELERİNİN NİSBİ ÖNEMİ 1/
(Ton olarak)**

	Dünya	A.E.T.	Dünya Toplamına Oranı %
Üretim	5.270.514	624.500	11.9
İthalat	396.904	112.445	28.3
İhracat	456.733	165.141	36.2

(1) Tahmini

KAYNAK : U.S.D.A. FT. 8-89

FAYDANILAN KAYNAKLAR

1. Amblard, P., and Nychas, A., "Organization of the Tobacco Market in the European Community", Tobacco International, July 26, 1985.
2. European Communities., "The Agricultural Situation in the Community 1988, 1989 Reports, Commission of the EC", Office for Official Publications of the EC, Brussels-Luxemburg, 1989, 1990.
3. European Communities., "Reports-On the Proposals from the Commission to the Council-On the Prices for Agricultural Products and on related Measures 1988/89 - 1989/90, Commission of the EC, Office for Official Publications of the EC, Luxembourg, 1989, 1990.
4. European Communities., "Official Publications of the EC", Commission of the EC, Office for Official Publications of the EC. Luxembourg, 1987, 1988, 1989, 1990.
5. Amblard, P., and Nychas, A., a. g. e.,
6. Tobacco Journal International, World Tobacco, Tobacco International, Tobacco Reporter Yayınları, 1987, 1988, 1989, 1990.
7. European Communities., "Reports-On the Proposal from the Commission to the Council for a Directive COM/88/70 Final Reports" Commission of the EC, Office for Official Publications of the EC, Luxembourg, 1988.
8. Cattelain, P., "Limitation of the Tar Content of Cigarettes in the EC", Tobacco Journal International, 2/1989.
9. Shelton, Anne., "Industry Question Right of EC Commission to Set", "Tar" Ceiling", Tobacco Reporter, U.S.A., April 1988.
10. European Communities., "Reports-On the Proposal from the Commission to the Council for a Directive on the Approximation of Taxes on Manufactured Tobacco, Cigarettes and Other Than Cigarettes, Commission of the EC, Office for Official Publications of the EC, Luxembourg, 1988, 1989.
11. Cole, J. P., "Approximation vs. Harmonization : Tobacco Tax Hurdle v in the EC" Tobacco International, July 15, 1989.
12. British American Tobacco, " The EEC Tobacco Industry, Business Environment Distribution Network "B.A.T. Ltd. Co., Report 1989.
13. Horne, Barbara., "Who's Afraid of 1992 ? "Tobacco Journal International, West Germany, 3/1989.
14. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Basın Müşavirliği Verileri,

3 A.T. ORTAK TTN POLİTİKASI

AT. ORTAK TTN POLİTİKASI

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) 25 Mart 1957'de batılı altı ülke tarafından imzalanan Roma Anlaşması ile kurulmuş, 1 Ocak 1973'de İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın katılımıyla ye sayısı 9'a 1 Ocak 1981'de Yunanistan'ın katılımıyla 10'a, son olarak da 1 Ocak 1986'da İspanya ve Portekiz'in dahil olmasıyla 12'ye yükselmiştir.

Bir ekonomik birleşme şekli olarak ortaya çıkan Ortak Pazar; Tarım, ticaret ve siyasi konularda ortak politika uygulanmasını ilke olarak kabul etmiştir. Ortak Tarım Politikası dayanağını Roma Antlaşmasınının 38-45 nci maddelerinden almaktadır ve Topluluğun yürüttüğü ortak ekonomi politikalarının en önemli ve karmaşık olanıdır.

Bu politika çeşitli i ve dış tedbirler ile Toplulukta tarım sektöründe çalışanların refah düzeyini, bu sektörün sahip olduğu dezavantajları en aza indirmek suretiyle diğer sektörlerde çalışanların düzeyine ulaştırılmasını amaçlamaktadır.

Türkiye 14 Nisan 1987 tarihinde Avrupa Topluluklarına tam üyelik için başvuruda bulunmuştur. Bu gelişme ile birlikte Avrupa Topluluklarının yürüttüğü ortak politikalar, ileride ülkemizin de dahil olması açısından daha büyük önem kazanmıştır.

Ülkemizin tam üyelik için girişimlerini yoğunlaştırdığı günümüzde, Ortak Tarım Politikasınının gelişimi, işleyişi ve bugünkü durumunu yaprak tütünün de bu düzende yer alması dolayısıyla ve genel bir fikir edinilmesi amacıyla Dr. Haluk Tanrıverdi tarafından hazırlanan "AT Ortak Tütün Politikası" konulu yazıyı yararlı olacağı dşnesiyle sunuyoruz.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

- ÖNSÖZ
- GİRİŞ

1- TÜRKİYE'DE TÜTÜN

1.1. Türkiye Tütün ve Tütün Mamulleri İhracatı	9
1.2. VI 5 Yıllık Kalkınma Planında Tütün ve Tütün Mamulleri Sanayi	22
1.3. Bölge Bölge Tütün : MARMARA BÖLGESİ	26
1.4. Türkiye'de Virginia ve Burley Tütün Üretimi Denemeleri ve Türk Tütüncülüğüne Etkileri	41
1.5. Tütünde İlaç Kalıntıları	54
1.6. Ülkemizde ve Dünyada Tütün	58

2- DÜNYADA TÜTÜN

2.1. Dünya Tütün Üretimi	67
2.2. Dünya Tütün Ticareti	70
2.3. Dünya Sigara Üretimi ve Ticareti	75

3- A.T. ORTAK TÜTÜN POLİTİKASI

3.1. Topluluk ve Durum	84
3.2. Ortak Pazar Tütün Organizasyonu ve Topluluk Tütünleri	85
3.3. Topluluk Tütüncülüğü	89
3.4. Ortak Pazar Tütün Organizasyonu Kurumları	90
3.5. Topluluk Tütün Endüstrisi	90
3.6. Toplulukta Tütün Mamullerine İlişkin Zifir, Nikotin ve Soğuk Politikası	91
3.7. Toplulukta Tütün Mamullerinin Vergilenmesi ve Fiyatlanması ..	92
3.8. Toplulukta Tütün Mamullerinin Pazarlama ve Dağıtımını	94

4- ABD TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ TİCARETİ

4.1. ABD Tütün İhracatı	105
4.2. ABD Tütün ve Sigara İhracatı ve İthalatı	107

5- YUNANİSTAN TÜTÜN İHRACATI

6- BULGARİSTAN'DA TÜTÜN DURUMU

7- ÇİN HALK CUMHURİYETİ TÜTÜNCÜLÜĞÜ VE TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ

7.1. Dış Ticaret	129
7.2. İthalat Düzenlemeleri	129
7.3. Çin Tütün Üretimi ve Ticareti	130
7.4. Türkiye-Çin Dış Ticareti	131

**EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ
GENEL SEKRETERLİĞİ**

TÜTÜN BÜLTENİ

1990/2

Sahibi
EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ Adına
Dr. Naim SAHİLLİOĞLU
(Genel Sekreter)

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Sebahattin GAZANFER
(Genel Sekreter Yrd.)

Yayına Hazırlayanlar
S. Deniz ERGUN
Tahir KANLIKUYU

Adres
EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ
GENEL SEKRETERLİĞİ
1375 Sokak No. 25 Kat : 3-4-5,
35210
Alsancak - İZMİR

Tel Direkt : (51) 63 19 76
Santral : (51) 22 69 50 - 59 (10 hat)
T. Fax : (51) 21 87 01 - 21 65 60
Telex : 53 138 exun tr
: 52 192 ızib tr
: 52 692 egtu tr
Teletex : (18) 95 30 11

Dizgi-Baskı : AYMA Matbaa İşletmesi - İZMİR
Tel : (51) 18 15 53 - 39 63 41

Tütün Bülteni, Ege İhracatçı Birlikleri Genel
Sekreterliği tarafından altı ayda bir yayınlanır.

**Yıl : 1 Sayı : 2
ARALIK 1990**

Bültenimizde yer alan yazı, tablo ve grafikler kaynak
gösterilerek tamamen veya kısmen yayımlanabilir.

BUJENI

1990-2

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

HERBARIUM